

Arbeidsmanden.

Det norske sten-, jord- og bergarbeiderforbunds fagblad.

Udkommer 1 gang maanedlig, kan bestilles paa alle landets postanstalter og koster 60 øre halvaaret. — Bekjendtgjørelser koster 10 øre linjen.

Nr. 4.

Kristiania, april 1899.

2den aarg.

Vort forbunds 4de landsmøde,

der afsluttedes 2den paaskedags eftermiddag, tør vi uden overdrivelse regne for den vigtigste begivenhed, som hidtil er hændt i de norske jord- og stenarbeideres historie. En begivenhed paa grund af den fremgang, som blev konstateret i det forløbne aar, de mange vigtige beslutninger, som blev fattet, og endelig paa grund af de forbindelser, som blev knyttet ikke alene mellem repræsentanterne fra vort eget lands forskjellige egne, men ogsaa med de tilstedeværende repræsentanter fra vort store broderforbund nede i Danmark. Med vore svenske klassefæller stod ogsaa mødet i rapport; hilsnings-telegrammer veksledes nemlig mellem vort landsmøde og Det svenske grovarbeiderforbunds landsmøde i Halmstad. Ligeledes refereredes en varm sympati-skrivelse fra Det svenske brugs- og grubearbeiderforbund.

Enhver af de fremmødte 28 repræsentanter fra vort forbunds forskjellige afdelinger vendte sikkerlig hjem til det vanskelige og ansvarsfulde arbejde for organisationens fremgang og interesser i hver sin kreds med større tro og lysere haab. Efter hjemkomsten tager de sikkert fat med fordoblede kræfter.

Forbundsstyrets, afdelingsbestyrelsernes og medlemmernes ærgjerrighed maa nu være rettet paa dette, at forbundet ogsaa skal fordoble sig i det aar som kommer.

Næste gang vi samles til landsmøde maa forbundet tælle mindst 2600 medlemmer; dette kan ogsaa lettelig ske derved, at forbundets nu ca. 1300 medlemmer skaffer hver et nyt medlem ind i sine respektive afdelinger.

Vi vil i disse linjer rette en speciel tak til Dansk arbeidsmandsforbund, der tæller over 20000 organiserede arbejdsmænd, for at det havde sendt sin formand, hr. folketingsmand Lyngsø, og en af sine forretningsførere, hr. Fr. Hansen, til vort møde. Den opmuntring de gav os var uvurderlig, de raad og oplysninger de gav os om sin store organisations fremgang og resultater var for os af den største betydning. Samtidig fortalte de os, at vi var paa den rette vej, og vi tør love vore danske brødre, at vi ikke skal spare os hverken møie eller besvær for at naa dem igjen. De lovede os ogsaa vore danske kammeraters hjælp, hvis vi heroppe skulde komme i nogen større lønkamp, end vi ved egne kræfter magtede at skaffe midler til.

Vi vil her i bladet offentliggjøre landsmødets protokol i sin helhed; men vi skal allerede straks nævne et par af mødets vigtigste beslutninger. Først forbedrede mødet forbundets administration ved at ansætte en helt lønnet mand, dernæst forhøiedes kontingenten til 30 øre maaneden, idet mødet fandt, at en arbeiderorganisation — enten den gaar til angreb eller stiller sig bare til forsvar for arbeidernes interesser — er som en krigshær uden vaaben, der tænker at binde an med en fuldt bevæbnet modstander. Efter det forslag, som styret forelagde mødet, tænkes kontingenten ændret saaledes: 10 øre til administration, 5 øre til agitation, 5 øre til fagbladet og 10 øre afsættes til konfliktkassen.

Hidtil har medlemmerne haft 3 kontingenter til forbundet, nemlig 25 øre til administration, 10 øre til konfliktkassen og 30 øre til fagbladet, tilsammen 65 øre pr. kvartal. Herefter faar de kun én kontingent til forbundet, nemlig 30 øre maaneden eller

90 øre kvartalet. Derved erholder alle medlemmerne fagbladet gratis, forretningsfører erholdes og fire gange saa meget som tidligere afsættes til konfliktkassen.

Desuden vedtog mødet flere vigtige resolutioner vedrørende arbeidernes økonomiske velfærd.

Vi forventer, at medlemmerne er styret behjælpelig med at bringe de vedtagne beslutninger til en punktlig udførelse.

Beretning

over Det norske sten-, jord- og bergarbeiderforbunds virksomhed i tidsrummet fra 1ste april 1898 til 25de marts 1899.

Forbundet kan i tidsrummet siden forrige landsmøde pege paa en temmelig god fremgang; det havde ved forrige landsmøde ca. 700 medlemmer, idag tæller det 1300.

Følgende nye foreninger er siden forrige landsmøde tilkommet:

Ved Kristiania—Gjøvikbanen foreningerne ved 1ste, 3dje og 7de afdeling.

Ved Ekersund—Flekkefjordbanen foreningen «Haabet».

Ved Hell—Sundebanen 1ste, 2den og 3dje afdelings foreninger.

Grubearbeidernes, Hyttarbeidernes og Smede- og maskinafdelingens fagforeninger paa Røros.

Trondhjems sten-, jord- og bergarbeiderforening, Aalesunds og Bergens stenarbeiderforeninger, Graastensmurernes forening i Fredriksstad samt Kristiania kommunes arbeiderforening i Maridalen. Ialt 15.

Kristiania—Gjøvikbanens arbeiderforening ved 2den afdeling har midlertidig indstillet sin virksomhed for senere at gjenopta den ved 8de afdeling.

3te afdelings forening er gaat ind. Ligeledes maa dette antages om Romsdals amts veiarbeiderforening, som vi trods gjentagne henvendelser ikke har hørt noget fra i det sidste aar.

Bosmo bergarbeiderforenings medlemmer er flyttet til Ofoten og vi venter hver dag at modtage meddelelse om, at den der har gjenoptaget sin virksomhed under et andet navn.

Den af forrige landsmøde valgte deputation, bestaaende af Birkeland, Strøm og Rømuld, havde umiddelbart efter landsmødet foretræde for Arbeidsdepartementets chef til fremlæggelse af de af mødet fattede resolutioner om vei- og jernarbeiderforholdene.

Sidstleden 20de februar havde en deputation fra styret et nyt foretræde; herunder troede statsraaden idetmindste at kunne give forbundet et foreløbigt svar paa dets forrige henvendelse. Samme dag havde ogsaa deputationen foretræde for jernbanedirektøren om forskellige misforhold ved jernbaneanlæggene; som han til en viss grad lovede at rette paa. Ved de fleste offentlige arbeider har der i aarets løb gjennemsnitlig været en liden forhøielse i fortjenesten, dog kan denne endnu ikke siges at staa i høide med den fordyrelse af alle fornødhedsartikler, som har fundet sted. Ved Hell—Sundebanens 3dje afdeling har der været stærkt klaget over liden fortjeneste.

Grubearbeidernes fagforening paa Røros rettede paa forsommeren en henvendelse til direktionen ved Røros værk om erholdelse af en beskeden mindsteløn, uden at der dog blev værdiget arbeiderne noget svar. Sagen er forelagt landsmødet.

Kristiania kommunes arbeiderforening i Maridalen tilstillet i vinter entreprenøren krav paa en mindsteløn af 40 øre pr. time; han gik dog ikke ind herpaa, men lovede et lidet tillæg paa akkordpriserne, hvormed arbeiderne foreløbig slog sig tiltaals.

En streik har i aarets løb været udkjæmpet inden forbundet, nemlig ved Bosmo kisgruber. Den udbrod 3dje juni og varede til 17de august, da de streikende enstemmig vedtog et forslag af forbundsstyret om samlet at forlade stedet, mens styret endnu holder stedet blokeret for organiserede arbeider. De streikende udviste et udmærket samhold, ikke en eneste svigtede i den lange kamp tiltrods for de smaa indløbne midle, og afreisen fra stedet foregik ligesaa mønsterværdig. Efter hvad der er os meddelt skal heller ikke under blokaden nogen øvet mineringsarbeider ha søgt arbejde der, saa det, at værket ikke imødekom det lille krav paa lønforhøielse fra sine gamle arbeider, nok blev en kostbar historie for selskabet. Fra vort forbund indkom der i streikebidrag kr. 1502.58 og fra Arbeiderpartiet kr. 577.80, tilsammen kr. 2080.38.

Forbundsstyret har afholdt 8 møder og omsendt til afdelingerne 5 cirkulærer. Formanden har modtaget ca. 600 skrivelser og afsendt 500 foruden endel pakker og tryksagsforsendelser. Kassereren har afsendt 50 pakker og breve.

Forbundets fagblad «Arbeidsmanden» er udkommet med 7 numer og har ca. 400 abonnenter. Det har vist sig ikke alene som en udmærket agitator, men ogsaa som et godt bindemiddel mellem forbundets forskellige led. Som det vil fremgaa af regnskabet har bladet en liden underbalance, hvorfor vi forventer landsmødet fatter bestemmelse om en ordning, hvorved bladets eksistens fremtidig betrygges.

Den af forrige landsmøde valgte agitator, H. Berntsen, har for forbundets egen regning bereist Hell—Sundebanen, mens vi med et bidrag til Arbeiderpartiet har været med at yde til hans reise langs kysten.

Angaaende Negaards sagsanlæg har vi tilfølgende forrige landsmødes beslutning omsendt bidragslister. Sagen har i disse dage været for retten i Flekkefjord. Da der ikke er indkommet nok midler til sagsanlægget har vi igjen indanket spørgsmaalet for dette landsmøde.

Ved Det norske arbeiderpartis landsmøde i Fredriksstad sidste sommer var forbundet repræsenteret ved Magnus Fryklund og Olav Strøm, endvidere havde Østre Akers stenarbeideres forening sendt egen repræsentant, nemlig J. Rønning.

Spørgsmaalet om ansættelse af en lønnet forretningsfører for forbundet har i de sidste dage været behandlet af afdelingerne. 14 foreninger har udtalt sig herfor samt erklæret sig villig til at gaa med paa en kontingentforhøielse, 1 forening har erklæret sig imod. De øvrige har vi ikke modtaget nogen udtalelse fra. Forbundet har nemlig nu naaet en saadan størrelse, at videre fremgang er helt afhængig af, om en mands hele arbejdskraft blir viet dertil.

Med dette korte uddrag af det vigtigste, som er hændt i aarets løb, ønsker vi repræsentanterne til forbundets 4de landsmøde velkommen. Maa held og lykke følge landsmødets arbejde!

Kristiania 28de marts 1899.

Olav Strøm. H. F. Stuedahl. A. Branden.
Syver Sorlie. O. Halvdansen.

Det norske sten-, jord- og bergarbeiderforbunds regnskab

fra 1ste april 1898 til 12te marts 1899.

Indtægter.

Afdelingernes navn.	Forbunds-	Konflikt-	Til	For med-	Til Negaards	Tilsammen.
	kontingent.	kassen.	agitationen.	lemsbøger.	sag.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
«Fremad mars»	9.20	2.00	17.65	0.60	6.75	36.20
Indtrøndelagens veiarbeiderforening	16.85	1.50	10.00	1.30		29.65
1ste afdeling Kr.a—Gjøvikbanen	8.00			4.92		12.92
2den do. do.	10.75	4.30	28.12			43.17
3die do. do.	4.50					4.50
4de do. do.	25.00					25.00
5te do. do.	41.25		20.00			61.25
7de do. do.	13.00			3.00		16.00
1ste afdeling Egersund—Flekkefjordbanen	39.00	15.60	40.00			94.60
2den do. «Haabet» do.	9.45			4.50		13.95
«Varden» do.	36.75	2.50		3.00		42.25
Kr.a kommunes arbeiderforening, Maridalen	23.75					23.75
1ste afdeling Hell—Sundebanen	13.00			6.00		19.00
2den do. do.	18.75			6.00		24.75
3die do. do.	21.75			5.75	12.50	40.00
Røros	63.75	25.50		9.00		98.25
Aalesund	7.50					7.50
Østre Aker	32.50			4.20	11.25	47.95
Trondhjem	6.40			3.00		9.40
Fredriksstad	10.50			6.65		17.15
Bosmo	13.75					13.75
Kassebeholdning fra forrige regnskab	187.00	114.00				301.00
Forskjellige indtægter	30.92					30.92
Magnus Fryklund					7.00	7.00
Tilsammen	643.32	165.40	115.77	57.92	37.50	1019.91

Udgifter.

Reiseudgifter for styrets medlemmer ved forr. landsmøde efter bevilgning af dette kr.	88.00
Reise- og Repræsentationsudgifter	135.50
Agitation ved Berntsen kr. 150.00 og Strøm kr. 10.00	160.00
Trykning af 2000 medlemsbøger samt prøvenummer af «Arbeidsmanden» m. v.	111.35
Porto og skrivesager	64.23
Løn til formand og kasserer efter beslutning paa forrige landsmøde	60.00
1 kopipresse med tilbehør	15.95
Kontingent til Arbeiderpartiet	50.00
Udbetalt til N. Negaard	20.00
Lokale til forrige landsmøde	15.00
	kr. 720.03

Status 12te marts 1899.

I forbundskassen	kr. 134.48
I konfliktkassen	165.40
Aktier i «Socialdemokraten» og jernbanearbeidernes fællesbageri	90.00
Restbeholdning af medlemsbøger	9.00

Forbundets eiendom kr. 398.88

Kristiania 12te marts 1899.

A. Branden,
kasserer.

Revideret og befundet i orden.

M. F. Dahl, N. O. Grythe,
revisor.„Arbeidsmanden“s regnskab
for 4de kvartal 1898 og 1ste kvartal 1899.

Indtægter.

Abonnementspenge af 405 abonnenter	kr. 257.90
--	------------

Udgifter.

Trykning af 6 numre	kr. 250.00
Løn til ekspeditøren	30.00
Porto og papir etc.	16.10
	kr. 296.60

Balance kr. 38.70

For ekspeditionen:

Olav Strøm.

Regnskabet revideret og fundet i orden.

Martin Dahl, N. O. Grythe.

Fra Flekkefjordsanlægget.

Er her politisk frihed i Norge?

Det kunde være af adskillig interesse at undersøge dette tema lidt. Man faar jo saa ofte høre, at i vore dage kan en arbeider gjerne bli statsraad, og at der gives ingen forskjel paa Jørgen hattemager og kong Salomon i politisk henseende. Hvis det var tilfældet, at arbeiderne havde en saadant frihed og var saa ligestillet, saa leved vi jo i et jordisk paradys; men det er nok ikke saa overklassen udbasunerer det.

Det faar vi nok føle ogsaa her i Flekkefjord og det paa en saa alvorlig maade, at de forsøger paa at stænge næringsveien for os og derved berøve arbeidernes familie det daglige brød. Thi naar trykket blir altfor uudholdeligt, saa maa arbeideren forlade stedet og familien derved lide brist. Men trykket øves paa en saadan maade, at loven har vanskeligt for at ramme dem, der over det, da der sjelden er vidner tilstede.

Er der en arbeider, som drister sig til at fremholde, hvad han synes er ret, saa blir han udskjældt for opvigler, for opponist, stribok, tosk og tilslut socialist. Det sidste mener de er det værste skjældsord, de i dette tilfælde kan hitte paa, ja endog distriktslægen har udtalt, at socialister ikke skulde have arbeide, thi de vilde kapitalen tillivs, udtalte han. Og ved en anden leilighed udtalte han, at for han skulde tage en organiseret arbeider i sit arbeide, før skulde han tage arbeidere fra Kina.

Saadanne udtalelser kan fremkomme fra fremragende venstremænd, der bestandig be- raaber sig paa den store kjærlighed, de har til arbeiderne, og dog vil dem ikke, at de skal eksistere, hvis arbeiderne slutter sig til socialismens lære, thi hos socialisterne finder de oinene aabne for al denne humbug, som venstre fører i sit skjød, og derfor maa disse arbeidere ogsaa bære baade politisk og økonomisk tryk og grove udtalelser paa kjøbet. Saaledes udtalte en opsynsmand her ved anlægget, at han skulde knuse socialisterne. Noksaa stærke udtryk. Og saaledes kunde jeg opregne en hel masse graverende udtalelser, der bruges for at nedtrykke og tilintetgjøre den selvbevidste arbeider. Alligevel vil overklassen paastaa, at arbeiderne har politisk frihed. Ja, hvis man følger høires eller venstres politiske anskuelse, saa er friheden nok saa stor; da kan man gaa til yderlighederne af sine rettigheder, saasom at lave myrmænd af arbeiderne, d. v. s. af dem, som er dumme nok til at lade sig bruge som stemmekvæg for venstre; men vil de følge sin egen overbevisning og handle uafhængig, da skal gud vide, at den politiske frihed ikke er stor, da bruges der snart sagt baade lovlige og ulovlige midler for at tilintetgjøre og knække selvbevidstheden hos arbeideren, og saaledes har vi, som er organiseret her paa stedet, faaet føle trykket baade fra opsynsmænd og fra anlæggets høiere overordnede. Det har tydelig vist sig nu i disse dage, da en mængde har forladt anlægget og reist herfra stedet, hvorved en hel del tunneller staar tomme for folk og i endel er der igjen 3 a 4 mand.

Nede ved Flekkefjord paa Tandbergs afdeling har jeg hørt, at det skal være mest foreningsmedlemmer som er reist, da de har blevet lei af alt dette trykket, som er udøvet paa dem der, og tillige har fortjenesten ikke været rar, da der i tunneller, hvor arbeidet har gaat baade nat og dag, ikke har været mere end kr. 3.60 a 3.70 at fortjene pr. dagværk (10 timer), men derimod har de jo tjent op til kr. 4.00 a 4.50 i tunneller, hvor der drives bare om dagen. Ti ingeniørerne gjør ingen forskjel paa dette, da de mener, at det kan gaa lige bra med to skift som med et. Da de er uden erfaring paa dette omraade kan vi ikke forlange mere. Men jeg haaber de vil høste erfaring i sommerens løb; de kan vel ikke tænke, at folk vil gaa og slite i disse usunde tunneller for kr. 2.40 a 2.50, 2.80 og op til 3 kr., som har været den almindelige fortjeneste heroppe. De maa nok finde sig i at forhøje priserne, hvis de vil ha folk til at arbeide i tunnellerne; ti hvis ikke